

Atatürk Rönesansını DEVAM ETTİREN BİREYLER YETİŞTİRMEK

Güzel sanatlar fakülteleri ve sanat eğitimi veren kurumlar, akademik müfredat, disiplinler ve kuralların ötesinde; toplumu estetik, yaşanabilir ve diğer toplumların da örnek aldığı bir seviyeye getirmek üzere, kültürü şekillendirecek bireyleri yetiştiriyorlar. Kurulduğu günden itibaren bu hedefi ülkemizde "Atatürk Rönesansını Devam Ettirmek" olarak tanımladıklarını belirten Yeditepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dekanı Prof. Gülveli Kaya, dergimizin ilk sayısında Kampüs bölümümüze misafir oldu. Eğitimlerinin sadece öğrenci için değil, yaşadığı toplum için de önemli olduğunu vurgulayan Kaya, "Belki herkes bir sanat dalı ile uğraşamayabilir, ama her birey kendi alanında sanatçı gibi düşünen bireyler olarak etrafına farkındalık ve değer katabilir" dedi.

Öncelikle sizi ve Yeditepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'ni tanıyabilir miyiz?

Davetinizden dolayı teşekkür etmek isterim. Madem üniversite ile ilişkili bir konuda konuşuyoruz ben de kendimi üniversite üzerinden anlatmaya çalışayım. Benim hikâyem ile üniversitenin hikâyesi aslında birbirleriyle örtüşüyor. Yeditepe Üniversitesi, 1996 yılında kurulmuş ve öğrenim hayatına başlamıştı. Ben de 1999 yılında Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü'nden mezun olmuş, 2000 yılında da Yeditepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Plastik Sanatlar Bölümünde araştırma görevlisi olarak çalışmaya başlamıştım. Fakülte henüz ilk mezunlarını vermemişti. Son sınıflarla birlikte çalışmış, derslerine girmiştim. Büyükkada'daki binamızdan 26 Ağustos Yerleşkesi'ne yeni taşınmıştık. Üniversitenin tüm personel ve öğrencileri dahil yanlış hatırlamıyorsam neredeyse 4.000 kişilik bir nüfusumuz vardı. Şu an bu sayı 20.000 civarlarında. Fakülte sayısı, bölüm sayısı, yayın sayısı her şey yeni doğan bir bebek gibi he-

yecan verici ve çok yeniydi. Akademik kadrolar, kamu üniversitelerinden ya da yabancı ülkelerdeki üniversitelerden transfer edilen isimlerden oluşuyordu. Bu seçkin kadrolar mezuniyet sonrasında akademik gelişimim için yeniden başlayan birer okul gibiydiler. Her biri etrafına ışık saçıyorlardı. Üniversitemiz ve fakültemiz 25 yılını geride bıraktı. Üniversitemiz ve Güzel Sanatlar Fakültesi, kurucu başkanımız sayın Bedrettin Dalan'ın "Atatürk Rönesansını Devam Ettirmek" misyonunu ispat edencesine büyüdü, kendi kendini inşa etti, öğrenciler yetiştirdi. Kurulduğundan bu güne gerek mütevelli başkanlarımız, gerek ise rektörlerimiz, Güzel Sanatlar Fakültesini diğer fakültelerden hep ayrı tuttular. Bir vakıf üniversitesinde bu ayrıcalıklı konumu sürdürmek ve bu konuma sahip olmak önemli bir sorumluluk ve de fırsat sunmakta. İşte bu ileri görüşlülük ve görev bilinci içerisinde yoğunlaşma şansım oldu. Çok mutluyum. 6 yıl asistanlık, 6 yıl yardımcı doçentlik ve 5 yıl doçentlik yaptım. Tozundan, toprağından, ışığından, gölgesinden, her şeyiyle beraber büyüdü.

Asistan olarak başladığım fakültede şu anda dekanlık görevini sürdürüyorum. Üniversite sadece öğrenci yetiştirmede, akademisyenler yetiştirdi. Bu akademisyenler bugün bayrağı kuruluştaki hocalarından devraldılar ve üniversitenin her bir biriminde bu duygularla görevlerini yapıyorlar. Bu enerji bugünün köklü ve güçlü kurumlarının hepsinin hikâyesinde vardır. Ben de çok mutluyum ki bu enerjinin bir parçası oldum.

Fakültenizde lisans ve yüksek lisans programlarınızın yanı sıra verimli ve ilham veren etkinlikler yapıyor. Bunlardan da bahsedebilir misiniz?

Pandemi süreci aslında bizim için büyük bir deneyim oldu. En ilham veren dönemimizdi. Bir defa üniversitenin tüm birimleri derslerini yaptı. Hem de hocalarıyla teması. Pandemiye temas nasıl olabilirdi değil mi? Temasın fiziksel bir şey olduğunu söylemek biraz haksızlık olur bu durumda. Bir insanla duygusal temasını kestiginizde etkisi diğerinden daha fazla olmuyor mu? Biz de ne öğrencilerimizle ne de birbirimizle duygusal temasımızı hiç kesmedik. ▶

Özel bir şey yapmadık aslında, sinerjimiz bizi birbirimize bağladı. Güzel sanatlar fakültesi uygulamalı bir bölüm ve dersler nasıl uzaktan yapılacaktı? Yapıldı. Fakültemizin hocaları ve öğrencileri evlerinde nasıl bir rutin yakaladıysa derslerimizi de o rutine göre yaptık. Mesela bir bölümde temel sanat eğitimi dersleri gece yapıldı. Akşam değil gece! Bütün metabolizma altüst olmuş, psikolojiler dağılmak üzere ve bu şartlarda zorla kimseden verim alamazsınız. Biz uygulamalı tüm derslerimizi güne yaydık. Üniversite yönetimi bu uygulamamıza destek oldu. Bu çok önemli. Ve bu süreçte en fazla ilham veren fakülte biz olduk. Bu bir süreçti tabii ki. Akademik çalışmalarımız, ulusal ve uluslararası ilişkilerimiz ve bağlantılarımız, ders içeriklerimiz, daha sayabilirim... Bunlar artık bu seviyelerdeki kurumlar için olmazsa olmaz şeyler. Ancak en önemli şey insana yatırım yapmak, insanı yüceltmek, değer yaratmak, insanların potansiyellerini ortaya çıkartacak ortam oluşturmak. Tüm bunların sonucunda "mutlu" olmak. Mutlu değilseniz, hiçbir konuda tam başarıya da verim almazsınız. Bu yüzden yaptığımız tüm sergilerin, defilelerin, aldığımız ödüllerin, yaptığımız anlaşmaların, iş birliklerinin arkasındaki itici güç burada. Takımdaşlık ruhu ve ben değil, biz anlayışı. İşte o zaman yan yana olmasanız da bu ortak sinerji herkesi kucaklıyor. Değerler üzerine bir sinerji yaratmak yeterince ilham verici bence.

Sanat eğitimi toplum için neden önemlidir? Ve eğitim yeteneğe ne kazandırır?

Sanatın hangi alanında olursa olsun, sanatla teması olmak ve yaşamın içerisine dahil etmek çok önemli. Seyretmek değil, yaşamının içerisine dahil etmek. Bu bir eğitim politikasıdır. Toplum mühendislerinin işi bu aslında. Çünkü sanat eğitimi, bu eğitimi almak isteyenler için var. Ama sanat insanlık için var. Sanatçılar burada sanatın taşıyıcıları. İnsanların hayatında sanat yoksa, sanatçıların sanat üretmesinin bir anlamı var mı? Bu nedenle daha okul öncesi dönemden başlayarak sanat eğitimi üniversite bitene kadar kişilerin hayatında ve eğitimin içerisinde olmalı. Sanat ve bilimin ortak yönleri var. İkisi de gözleme dayanır, sorgular, içlerinde

farkındalık vardır yani keşif vardır. Buna yaratıcılık diyoruz. Yoktan bir şey yapmıyoruz. Görülmeyeni görünür, duyulmayı duyulur, bilinmeyi bilinir yapıyoruz. Bu nedenle güzel sanatlar fakültelerinden mezun olan öğrencilerden daha çok; sanat eğitimi almış mühendislere, mimarlara, doktorlara, memurlara, temizlikçilere, marangoza, polise, askere ihtiyacımız var. Toplumun her kademesindeki insan sanat eğitim alırsa; o zaman ağaç, ağaç; çiçek çiçek; deniz deniz; gökyüzü gökyüzü olacaktır. İşte o zaman şiddete olan eğilim azalacak, kentler daha estetik, dünyamız daha yaşanabilir bir dünya olacaktır. Çünkü gözlemleyen, sorgulayan, farkındalığı olan, deneyimlemekten korkmayan bilinçler çoğalacaktır. Belki herkes bir sanat dalı ile uğraşamayabilir, ama her birey kendi alanında sanatçı gibi düşünen bireyler olarak etrafına farkındalık ve değer katacaktır. Gözlemleyecektir, sorgulayacaktır, araştıracaktır. Bunun sonucunda mutlaka bir şey yaratacaktır. Eğitim ve yetenek konusuna gelecek olursak eğer, sanatta eğitim bir deneyimleme alanıdır. Sadece teknik bilgilerle donatmaz, zaman da tanır. Yetenek dediğimiz şey ise bu süre içerisinde kendisini nasıl ortaya çıkaracağını bulabilmelidir. Bu nedenle sanat eğitimi fiziki olarak bir

seyi yapabilme becerisi değil, sanatçı gibi düşünme bilme becerisinin kazanımıdır.

Güzel sanatlarda eğitim alan öğrenciler ve eğitimciler, bir toplum için neden önemlidir?

Ulu Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk'e göre sanatçı "alnında ısıyı ilk hisseden insandır." Burada aslında sanatçıyı bir icracı yani uygulayıcı olarak değil, bir filozof gibi tanımlıyor. Yani toplumu aydınlatan, ileri götüren sosyal bir değer olarak tanımlıyor. Sanatçı bir toplum için bu demektir. Bu nedenle sanatçılar her toplumda muhaleftir, ilericidir, devrimcidir, vatanseverdir, entelektüeldir, adanmış kişilerdir. Bütün bunları yaparken de hiçbir çıkar gözetmezler, tek beklentileri daha yaşanabilir bir dünya inşa etmektir.

Üniversite- sektör iş birliği projeleriniz var mı? Neler yapıyorsunuz?

Fakültemiz; plastik sanatlar ve resim, grafik tasarımı, gastronomi ve mutfak sanatları, tiyatro, tekstil ve moda tasarımı ile kültür ve sanat yönetimi bölümlerinden oluşmakta. Her bir programın kendisine has bir sektörel karşılığı var. Ancak bu klasik yaklaşım günümüz dünyasında artık yanıt bulmakta zorlanıyor. Bu nedenle programlar birbirleri ile ►

melezleşiyor ve hibrit modeller çıkıyor. Örneğin, fakültemiz gastronomi ve mutfak sanatları bölümü, UNESCO Dünya Mutfakları Türk Mutfakları temsilcisi. Google'ın bölümümüzle yaptığı anlaşma sonucunda, Google Art&Culture uygulamasında ülkemizi temsil eden tek kurumumuz ve dünya, Türk Mutfakları üniversitemizin, bu bölümünün gözünden tanıyor. Uygulamadaki bütün görsel içerikler, öğrencilerin sanat derslerindeki öğrendikleri ve uyguladıkları çalışmalardan seçiliyor.

Teknoloji, her geçen gün gelişirken birçok alanda farklı çözümler ve zenginlikler oluşturuyor. Bu gelişimde sanatı nasıl konumlandırırınız? Önceki sorularınızda sanat eğitiminin herkesin hayatının içerisinde olması gerekliliğine değinmiştiniz. Bugün, sanatın ve tasarımın pek çok sektörde ne kadar önemli olduğu yadsınmaz bir gerçek. Bilginin fenne dönüşmesi ya da ürünün tasarımının yarattığı katma değeri yaşayarak deneyimliyoruz. En basit bir kalemtraştan, konuta, kalemden otomobile; ürünün dayanıklı, uzun ömürlü olanı değil estetik olanı tercih ediliyor. İşte sanat ve tasarım bırakın kişileri, ülkelerin milli gelirlerine böylesi bir katkı görüyor. Bu değeri yaratacak olanlar da sanatçılar, tasarımcılar ve sanatçı gibi düşünebilen girişimcilerdir. Sanat eserinin üretim aşamasında teknoloji ile olan ilişkisine değinecek olursak eğer, sanat tarihine baktığımızda çağın getirdikleri sanatta hep karşılık bulmuştur. Bu etkileşim yadırganacak bir durum değil. Sanat tüm önerileri kabul eden bir olgudur.

Eğitim metodunuz, içeriğiniz nasıl şekilleniyor? Son 5 yılda lisans programında verilen eğitimlere hangi dersler eklendi? Ve yakın gelecekte eklemeyi planladığınız bir eğitim var mı?

Tüm programlarımız son üç yıl içerisinde müfredatlarını yenilediler. Her yıl mayıs ayında bölümlerin program önerilerinin değerlendirildiği senato toplantısı yapılıyor. Üniversitemiz bu tür değişiklikleri çok önemsiyor ve destekliyor. Tüm programlar güncel olana, dünya ile eş zamanlı, sektörün, toplumun ve de en önemlisi sanat ve bilim alanlarının ihtiyacı olan değişikliklere kısa sürede

“Sanat ve bilimin ortak yönleri var. İkisi de gözleme dayanır, sorgular, farkındalık vardır yani keşif vardır. Buna yaratıcılık diyoruz. Yoktan bir şey yapmıyoruz. Görülmeyeni görünür, duyulmayı duyulur, bilinmeyi bilinir yapıyoruz. Bu nedenle güzel sanatlar fakültelerinden mezun olan öğrencilerden daha çok, sanat eğitimi almış mühendisler, mimarlara, doktorlara, memurlara, temizlikçilere, marangoza, polise, askere, toplumun her kademesindeki insanların sanat eğitim almış olanlarına ihtiyacımız var.

uyum sağlayabilecek bir yapı içerisinde. Özellikle öğrencilerin dijital ve okul dışı gelişmelere karşı davranışlarını güçlendirecek yapıdaki dersleri programlarımıza katmaya özen gösteriyoruz.

Her yıl eğitime yeni başlayan öğrencilerde gözlemediğiniz değişimden bahsedermisiniz?

Burada olumlu ve olumsuz durumlarla karşılaşıyoruz. Ortaöğretimdeki ölçme ve değerlendirme kriterlerinin sonuçlarını görürken bir taraftan da kendi dünyaları içerisinde yarattıkları bireyselliğin katkılarını görüyoruz. Sanat eğitimi bu anlamda büyük bir şans. Bireysellik, yaratıcılıktaki öznelikle birleşince ortaya daha özgün işler çıkabiliyor.

Diğer taraftan da seçme ve değerlendirme kriterlerindeki yöntemlerin yarattığı olumsuzluklarda karşılaşıyoruz.

Yaşadığımız coğrafyanın kültürel birikimini öğrenmek ve anlamak güzel sanatlar eğitiminde önemli midir?

Elbette, belki de en belirleyici olanı. Geleceğe bir şey bırakmak istiyorsak, geçmişini iyi okumamız gerekiyor. Kültürel kodlarımız orda yazılı. Nerede yaşıyorsak, köklerimiz nereye gömülüyse, lezzeti oranın suyundan, toprağından, havasından, güneşinden almaz mıyız? Geçmişimiz bizim köklerimizdir. Bu yüzden özgünlüğün bu kodların farkındalığında yattığına inanıyorum. Bu farkındalık bize tarihin derinliklerine ►

“
Sanat ve tasarım bırakın kişileri, ülkelerin milli gelirlerine böylesi bir katkı sağlamakta. Bu değeri yaratacak olanlar da sanatçılar, tasarımcılar ve sanatçı gibi düşünebilen girişimcilerdir.

uzanan bir birikim sunuyor. Anadolu coğrafyası da bu anlamda bizlere çok derin bir kültürel hafıza sunuyor. Bu zenginliğe katkıda bulunmak hepimizin görevi, özellikle de sanatçıların bu konuda daha hassas ve duyarlı olması gerekiyor. Anadolu'nun kültürel mirasçılarımız. Hem bu mirastan sorumluyuz hem de böyle bir mirasa sahip olduğumuz için şanslıyız.

Çizim, tasarım ve sanatsal üretim her çağda üretildiği topluma yön veriyor ve şekillendiriyor. Dijital ve teknolojik gelişim, bu süreci geçmiş yüzyıllardaki değişiminden biraz daha fazla etkiledi diyebilir miyiz? Dijitalleşme ile gelen iletişim gücü, etkileşimi de hızlandırdı. Küreselleşme dalgası ile gelen kimliksizleşme bir taraftan da tekil olanın kaymetini daha da artırdı. Teknolojik gelişmelerin üretim metotlarına katkısı elbette tartışılmaz. Sanatçılar ve tasarımcılar teknolojik altyapılar sayesinde düşündüklerini daha iyi sonuçlar olarak esere dönüştürebiliyor, bu imkânlar sanatçıya ve tasarımcıya yeni ve farklı düşünme alanları açıyor. Dijital ve teknolojik gelişmelerin birer araç olarak katkısı çok büyük, ancak öz yine sanatçının ve tasarımcının kalbinde bitiyor. Oradan geçmiyorsa ortaya

mekanik bir sonuç çıkıyor. Kusursuz belki ama insana temas etmiyor.

Peki sanatın dijitalleşmesi hakkında ne düşünüyorsunuz?

Bunu yaşadığımız dönemin yansıması olarak görüyorum. İnsanlık tarihinin her dönemi, kendi sanatını yaratmıştır. Sanat, insanlığın görsel kaydı gibidir. Ne yaşıyorsanız, enstrümanlarınız bir anda o yaşadığınız şeyler oluveriyor. Ya da zaman, o döneme en uygun eserini kendisi belirliyor. Bu yüzden sanat her şeyi dener, bunun için kimseden izin almaz, sonucu için de kimsenin onayına ihtiyacı yoktur. Tek belirleyici olan zamandır ve yaşayıp göreceğiz.

Son olarak fakültenizin mezunlarını ve başarılarını sizden dinlemek isteriz.

25 yılını dolduran bir kurum olarak bu soruyu verecek cevabımız var artık. Çünkü bir mezunun başarısını, mezuniyetinin hemen arkasından görmek pek mümkün değildir. En önemli başarımızın, mezunlarımızın toplumda, sektörde ve hayatta farklı bir duruşlarının ve yaklaşımlarının olduğunu gözlemlemek ve dönütlerini almak. Bu bizi çok mutlu ediyor. Bahsettiğim değer yargısıyla yetişmiş, birey olmanın bilincinde olan bir mezunumuz, girdiği işte mutlaka başarılı oluyor. Bugün, gastronomi ve mutfak

sanatları bölümü mezunlarımız için yurt dışından ve yurtdışından Michelin Yıldızlı restoranlardan, seçkin otellerden mezuniyet öncesi talepler alıyoruz. Tiyatro bölümü mezunlarımızı sinema perdelelerinde, tiyatro sahnelerinde ve ekranlarda görüyoruz. Plastik sanatlar ve resim programı mezunlarımızı önemli küratörlerin seçkilerinde, yurtdışında solo sergilerde, fuarlarda, farklı üniversitelerin akademik kadrolarında görüyoruz. Uzun süredir uğraş verdiğimiz Plastik Sanatlar ve Resim Programı öğretmenlik hakkı, Milli Eğitim Bakanlığı'na tanınarak sanatçı öğretmenlerimiz, Atatürk Rönesansının ateşini çocuklarımıza, gençlerimize dağıtacak. Tekstil ve moda tasarımı bölümü mezunlarımız hem tasarım hem de üretim alanlarında sektörde yerlerini almaktalar, hatta buldukları konumlarda mezunlarımıza öncelik veriyorlar. Grafik tasarımı programı mezunlarımız aynı şekilde, sektörde kendi üniversitelerinden mezun söz sahibi abileri, abaları ile karşılaşmaktalar. Kültür ve sanat yönetimi bölümümüzü yeni bir yapılanmayla etki alanlarını daha da artırdılar. Sadece sanatın değil kültürün de planlayıcı ve yöneticisi konumundalar. Özetle, bir eğitim kurumunun en büyük aynası, mezunlarıdır. Bu yüzden insana değer vereni insana yatırım yapan ve insanı yücelten bir anlayışımız var. ■

“
Bugün, sanatın ve tasarımın pek çok sektörde ne kadar önemli olduğu yadsınamaz bir gerçek. Bilginin fenne dönüşmesi ya da ürünün tasarımının yarattığı katma değeri yaşayarak deneyimliyoruz. En basit bir kalemtraştan, konuta, kalemden otomobile; ürünün dayanıklı, uzun ömürlü olanı değil estetik olanı tercih ediyor.

